

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בפתח תקווה

תנ"ז 13-02-49054

בפני כבוד השופטת שרון פ. הלוי

המבקשת המחלקה לשירותים חברתיים – פתח תקווה ע"י עו"ס לחוק
נוער רונית יצחקי

נגד

המשיבים 1. פלונית- ע"י ב"כ עו"ד אירנה שפירו
2. פלוני

בעניין קטינה

אפוטרופא לדין: עו"ד ליטל קוזקוב מהסיוע המשפטי

החלטה עותק מאושר לפרסום

1 עניינה של החלטה זו הוא הכרעה בשאלה האם נכון להאריך את צווי הנזקקות וההוצאה
2 ממשמורת הקיימים בעניינה של הקטינה ילידת ינואר 2013, למשך שנתיים, ולהותיר אותה
3 במשפחת האומנה בה היא גדלה או להעביר אותה לידי אמה הביולוגית, הלוא היא המשיבה.
4

5 1. רקע ותמצית ההליכים

6
7 • הקטינה נולדה למשיבים כשהיא סובלת מתסמונת חסר בסם. בקצרה יוזכר כי המשיבה
8 מוכרת כמי שהייתה מכורה לסמים שנים רבות, תפקודה התדרדר עד כדי עבודה בעבודות
9 בלתי רצוניות כדי להשיג כסף למימון הסמים. שתי בנותיה הקודמות הוצאו ממשמורתה
10 בשל חוסר יכולתה לגדלן. במהלך ההיריון של הקטינה, השתמשה המשיבה בתחליף סם,
11 כאשר קודם לכן השתמשה בסמים שונים, כך נולדה הקטינה כשהיא סובלת מסינדרום
12 הגמילה.

13 המשיב היה כבן 74 עת הוגשה בקשת הנזקקות. גם בעניינו דווח כי תינוקת אשר נולדה לו
14 מאישה אחרת, הוצאה ממשמורתו בעבר. לאור מחלוקת שנתגלעה בינו לבין המשיבה
15 במהלך ההיריון, נפרדו המשיבים ולא התגוררו יחד במהלך הדיונים בתיק זה.
16 הקטינה הועברה מבית החולים לידי רשויות הרווחה בהסכמת ההורים. היא שולבה
17 במשפחת אומנה כשהיא בת מספר שבועות, וגדלה במשפחה זו מאז ועד היום. ביום

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בפתח תקווה

- 1 הכרתי בקטינה כ"קטינה נזקקת". במסגרת דרכי הטיפול ניתן צו הוצאה
2 ממשמורת וקבעתי כי הקטינה תמשיך לשהות במשפחת האומנה בה שולבה מאז יצאה
3 מבית החולים. כמו כן, הוריתי על הסדרי ראייה בין המשיבים לקטינה פעם בשבוע.
4
- 5 דיונים מספר התקיימו בעניינה של הקטינה לאחר הכרזת הנזקקות. במהלך הדיונים
6 הצהירה המשיבה כי היא מעוניינת לגדל את הקטינה ועושה מאמצים להוכיח יציבות בחייה
7 ובתפקודה, לשם כך. הצווים הוארכו כדי לעקוב אחר מצב המשיבה והתמדתה בתהליך
8 הטיפול. בשלב מסוים ביקשה עו"ס לחוק נוער כי המשיבה תעבור אבחון מסוגלות הורית,
9 אשר ישפוך אור על תפקודה ויכולתה לשמש כאם טובה דיה לקטינה. כבי השופטת פרוינד,
10 אשר החליפה אותי בבית משפט זה באותה תקופה, הורתה כי המשיבה תעבור אבחון
11 מסוגלות הורית, וזאת חרף התנגדותה לכך (החלטה מיום 4.3.14). על החלטה זו הוגש
12 ערעור לבית המשפט המחוזי (ענ"א 1859-04-14). כבי השופטת פלאוט החליטה לדחות את
13 הערעור וקבעה כי יש צורך לערוך אבחון לאם כדי להכריע בגורלה של הקטינה ובהמשך
14 דרכי הטיפול בה.
15
 - 16 המשיבה הופנתה למכון "טריאסט שריג" לצורך עריכת האבחון, היא הוזמנה מספר פעמים
17 לפגישות ולא הגיע אליהן. בחודש ספטמבר 2014 נתתי לה הזדמנות אחרונה לשתף פעולה
18 באבחון המסוגלות ההורית והבהרתי לה את משמעות אי שיתוף פעולה באבחון זה. למרות
19 זאת, לא הגיעה המשיבה לפגישות במכון כפי שזמנה, ולא ניתן היה לערוך את האבחון.
20
 - 21 ביום 1.12.2014 החלטתי להאריך את הצווים בעניין הקטינה ולהותיר אותה במשפחת
22 האומנה. בבסיס החלטתי עמדו מספר נימוקים: האחד, העובדה כי המשיבה לא הגיעה
23 לאבחון מסוגלות הורית. השני, העובדה כי המשיבה בחרה לנתק את הקשר עם שירותי
24 הרווחה מחודש יולי 2014 ואילך. השלישי, העובדה כי המשיבה נוהגת לאחר למפגשים עם
25 הקטינה, למרות שהיא יודעת שהדבר פוגע בקטינה, סברתי כי יש בכך כדי להצביע על קושי
26 בהתארגנות וקושי לשים את צרכי הקטינה לפני צרכיה. נתון רביעי, אליו התייחסתי, הוא
27 חוסר היציבות בחייה של המשיבה. הפניתי גם לדיווח מהמשטרה כי המשיבה הגיעה
28 למשטרה עם חבלות בעינה בחודש אוקטובר 2013 ומסרה שבן זוגה תקף אותה לאחר ששתו
29 אלכוהול. התרשמתי כי יכולתה של המשיבה להחזיק קשר זוגי או משפחתי אינה ברורה וכי
30 היא מרבה להחליף מקומות עבודה. בנסיבות אלו, החלטתי להאריך את הכרזת הנזקקות
31 ואת צו ההוצאה ממשמורת למשך 12 חודשים נוספים.
32
 - 33 לקראת תום תקופת הצו הגישה עו"ס לחוק נוער בקשה להארכת הצווים בעניינה של
34 הקטינה וביקשה להותיר אותה במשפחת האומנה בה היא שוהה. דיון בעניין זה נערך

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בפתח תקווה

- 1 בחודש מרץ 2016. כאן המקום לציין כי המשיב אשר נכח עד כה בדיונים, לא התייצב לדיון
2 זה, ואף לא לדיונים שהתקיימו מאז ועד היום. עו"ס לחוק נוער דיווחה כי המשיבה מצויה
3 בטיפול תמיכתי במרפאת "צור אביב" שם היא מקבלת תחליף סם ונותנת בדיקות שתן
4 אחת לשבועיים, היא ציינה כי המשיבה ממשיכה לאחר למפגשים עם הקטינה המתקיימים
5 במרכז הקשר. כמו כן, טענה כי יש התדרדרות בשיתוף פעולה בין האם לבין גורמי הטיפול
6 במרכז הקשר.
- 7
8 ב"כ המשיבה דאז, עו"ד סיגלית אשואל, הסכימה להארכת הכרזת הנזקקות וביקשה
9 להשיב את הקטינה לחיק אימה. לטענתה, לא ניתנה למשיבה הזדמנות להוכיח את ההורות
10 שלה. במשך מספר שנים היא עושה מאמצים להוכיח שאינה משתמשת עוד בסמים, אינה
11 עוסקת בזנות ומקיימת אורח חיים יציב, ולמרות זאת לא מורחבים הסדרי הראיה ולא
12 שוקלים להשיב את הקטינה לביתה. ביחס לבדיקות המסוגלות ההורית, אותה המשיבה לא
13 ביצעה, טענה כי המשיבה אינה נותנת אמון בגורמים שעורכים את הבדיקה ועל כן מסרבת
14 לבצעה. ב"כ המשיבה ביקשה כי יישמעו מספר עדויות כדי להחליט בדבר דרכי הטיפול
15 הנכונות לקטינה. כמו כן ביקשה ששירותי הרווחה יודיעו האם בכוונתם לפתוח תיק אימוץ
16 בעניין הקטינה, שכן הדבר לא נעשה עד כה.
- 17
- 18 בישיבות שנערכו ביום 9.5.2016 וכן ביום 9.6.2016 נשמעו עדויות. במקביל, הודיעה עו"ס
19 לחוק נוער כי הוחלט שלא לפתוח בהליכי אימוץ ביחס לקטינה. מהעדויות השונות שהובאו
20 בפני למדתי כי המשיבה נמצאת בשלב מתקדם יותר בטיפול בנושא הסמים וכי היא השיגה
21 יציבות זוגית ותפקודית בחייה. ביחס לקשר עם שירותי הרווחה דווח על שינוי ונראה
22 שהמשיבה נענית טוב מבעבר לקשר הטיפולי עמה. אל מול הנתונים החיוביים הללו, נותר
23 עדיין סימן שאלה גדול ביחס ליכולותיה ההוריות של המשיבה וביחס ליכולתה להתמודד
24 עם משימת הגידול של ילדה קטנה.
- 25 כזכור, המשיבה לא עברה את אבחון המסוגלות ההורית למרות הוראת בית המשפט. כמו
26 כן, לא ניתן היה להתעלם מהקושי שלה לתת אמון בגורמים המטפלים. המשיבה המשיכה
27 לאחר למפגשים עם הקטינה, היא לא הצליחה להתארגן ולהגיע בזמן, למרות שידעה כי
28 הקטינה ממתנה לה. גורמי הטיפול סברו כי לא נכון להוציא את הקטינה מהמשפחה
29 האומנת שמספקת לה את צרכיה, ויש להתנות כל החלטה שתערב את המשיבה, באבחון
30 אישיותי מקיף. בנסיבות אלו הגעתי לכלל מסקנה כי לא ניתן להיענות לבקשת המשיבה
31 ולהעביר את הקטינה למשמורתה. הוריתי על הארכת תוקף הצווים למשך חצי שנה.
32 במקביל, קבעתי מתווה אבחוני טיפולי שמטרתו המשך בדיקת בקשת האם לגדל את בתה.
33 במסגרת זו הופנו המשיבה והקטינה לטיפול דיאדי, מתוך מחשבה שניתן יהיה לקבל תמונה

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בפתח תקווה

- 1 רחבה יותר על מהות הקשר בין שתיהן ולענות על סימני השאלה ביחס ליכולות ההוריות של
2 המשיבה.
3
- 4 בחודש דצמבר 2016 התקיים דיון מעקב בעניינה של הקטינה. עו"ס לחוק נוער דיווחה כי
5 גורמי הטיפול סבורים כי המשיבה אמנם אינה מסכנת את הקטינה אך גם אינה מכווננת
6 אליה רגשית ויש תחושה של חוסר חיות בחדר המפגשים. העו"ס ביקשה מבית המשפט
7 לערוך אבחון פסיכו-דיאגנוסטי לקטינה אשר ייתן תמונה טובה יותר ביחס למצבה הרגשי.
8 היא ציינה כי המשיב אינו נמצא בקשר עם גורמי הטיפול ואינו מגיע לוועדות ולדיונים בבית
9 המשפט. בנוסף, הפגין התנהגות מוזרה באחד המפגשים עם הקטינה, ועל כן, היא שוקלת
10 להפסיק את המפגשים בינו ובין הקטינה. האפו"ט לדיון הצטרפה להמלצה לערוך אבחון
11 פסיכו-דיאגנוסטי לקטינה וציינה את הקשר והחיבור החזקים בין הקטינה למשפחת
12 האומנה. ב"כ המשיבה עתרה להשיב את הקטינה לאם באופן מידי. לדבריה, המשיבה
13 הוכיחה שיפור ומסכימה להמשיך ולהיות בקשר עם גורמי הטיפול בעתיד. היא ציינה, כי
14 מסגרת מצומצמת של מפגשים מקשה על בחינה אמיתית של יכולותיה ההוריות של
15 המשיבה וכן ציינה כי הזמן החולף רק יקשה את הפרידה של הקטינה ממשפחת האומנה.
16 לאחר ששקלתי את הטיעונים, הגעתי לכלל מסקנה כי טרם הגיעה העת להשיב את הקטינה
17 אל האם. קבעתי כי יש צורך לנהוג במשנה זהירות ביחס להחלטה בדבר העברת הקטינה וכי
18 אם יוחלט על העברתה לאם, יש להכין מערך טיפולי מכוון. הוריתי כי הקטינה תעבור
19 אבחון אשר יעמוד על מצבה הרגשי ועל צרכיה וכן הוריתי על הכנסת בן זוגה של המשיבה
20 לטיפול הדיאדי כדי שתכיר אותו. הצווים הוארכו במספר חודשים ונקבע דיון מעקב.
21
- 22 **2. טיעוני הצדדים בבקשה זו**
- 23 בדיון המעקב שהתקיים ביום 19.7.17 ביקשה עו"ס לחוק נוער להאריך את הצווים ולהורות
24 למשיבה לעבור אבחון מסוגלות הורית. היא טענה כי הטיפול הדיאדי עומד לפני סיום
25 ולמרות שהמשיבה שיתפה פעולה כמיטב יכולתה, עדיין נותרו סימני שאלה ביחס ליכולות
26 ההוריות שלה ובעיקר ביחס לשאלה האם היא תוכל לתת מענה לצרכיה הרגשיים של
27 הקטינה.
 - 28 ב"כ המשיבה, עו"ד אירנה שפירו, התנגדה לעריכת אבחון המסוגלות ההורית. היא טענה כי
29 אין היום עילה המצדיקה הוצאת הקטינה ממשמורת המשיבה ועל כן, יש לשנות את דרכי
30 הטיפול ולהעביר את הקטינה למשמורת אמה הביולוגית. המשיבה העלתה טרוניות שונות
31 כלפי משפחת האומנה בה מטופלת הקטינה, וכן טענה כי יש פער בין מה שנאמר לה
32 במסגרת הטיפול הדיאדי לבין מה שנכתב בדו"ח המסכם.

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בפתח תקווה

- 1 האפוטרופא לדין תמכה בעמדת עו"ס לחוק נוער ואמרה כי לא ניתן להעביר את הקטינה
- 2 למשמורת המשיבה לפני עריכת אבחון מסוגלות הורית ובחינה מקצועית נוספת לגבי
- 3 יכולותיה ההוריות של המשיבה. כמו כן, הדגישה את חשיבות המשך מתן הדרכה הורית
- 4 למשיבה, גם בהמשך המפגשים בינה ובין הקטינה.

- 5 בסיום הדיון ביקשה המשיבה שהות לשקול עמדתה ביחס לעריכת אבחון מסוגלות הורית.
- 6 שהות כזו ניתנה, ובסופה הודיעה ב"כ המשיבה כי המשיבה עומדת על התנגדותה לעריכת
- 7 האבחון, אך מסכימה לכל טיפול או אבחון שייעשו לאחר העברת הקטינה למשמורתה.
- 8 בהמשך להודעה זו של המשיבה ונוכח ממצאי האבחון הפסיכו-דיאגנוסטי, ביקשה עו"ס
- 9 לחוק נוער להאריך את הצווים בשנתיים נוספות. בנוסף, היא עתרה לצמצם את המפגשים
- 10 בין הקטינה למשיבה כך שיפגשו אחת לשבועיים בפיקוח במרכז קשר. היא עתרה למתן
- 11 סמכויות להרחיב או לצמצם את המפגשים לפי הצורך. גם האפוטי' לדין הצטרפה לבקשה
- 12 להאריך את הצווים בשנתיים נוספות.

- 13 כפי שצינתי לעיל, המשיב לא התייצב גם לדיון זה ולא מסר כל עמדה.

- 14 **3. האבחון הפסיכו-דיאגנוסטי שנערך לקטינה**

- 15 כאמור לעיל, בחודשים האחרונים עברה הקטינה אבחון פסיכו-דיאגנוסטי מקיף. לצורך
- 16 החלטה זו, אתייחס בעיקר למסקנות מהפרק הדין בתפקודה הרגשי של הקטינה: המאבחנת
- 17 ציינה כי החוויה הרגשית המרכזית המלווה את הקטינה הינה של דריכות רבה, תלות וחוסר
- 18 יציבות. היא חווה את העולם ככאוטי, הרסני ולא צפוי. הקטינה משוועת לעוגן חייוני
- 19 שיעשה סדר בעולמה ובהעדרו, היא מוצפת ומתקשה לווסת עצמה. תחושות אלו מעוררת
- 20 בקטינה חרדה וחוסר אונים והיא מנסה לחוש שליטה ולהיות בעלת הכוח. צוין כי הקטינה
- 21 זקוקה מאוד לאדם בוגר בחייה צמוד ומדויק, אשר יזין את הרעב הגדול שלה לביטחון
- 22 ולשליטה. תזוזה קלה מהצורך שלה הופכת למתקפה בלתי נסבלת עבורה, אז היא נאטמת
- 23 ועושה שימוש נוקשה בהגנות של ביטול האחר או מתמלאת זעם. נמצא כי הקטינה סובלת
- 24 מחרדת נטישה ופרידה ומהתקשרות חרדה, כל אלו החלו להתבסס מלידתה, כאשר נולדה
- 25 עם תסמונת גמילה לאב נעדר ולאם שהייתה אז מכורה לסמים. הקטינה שהתה במשך 6
- 26 השבועות הראשונים לחייה באשפוז בשל תסמונת הגמילה, היא נדרשה להתמודד עם ייסורי
- 27 הגמילה באין דמות הורית מנחמת שתקל על מכאוביה. לדעת המאבחנת, כניסה טראומטית
- 28 זו לעולם, יצרה תבנית של הישמטות ממקום מוגן למקום מלא ייסורים. תבנית זו צרובה
- 29 במעמקי נפשה של הקטינה והיא פגעה באופן קשה ביכולת ההתקשרות שלה לדמויות
- 30 המטפלות וביכולתה להסתמך על הישרדותן.

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בפתח תקווה

1 עוד נכתב באבחון כי כניסתה של הקטינה למשפחה האומנה תרמה לה משמעותית בהשלמת
2 החסכים הראשוניים העמוקים וביסוס של ייצוגים מיטיבים, שומרים ומנחמים. החוויה
3 הטראומטית הראשונית מקבלת אופי מוחשי גם כיום, לאור העובדה כי הקטינה פוגשת את
4 הוריה הביולוגיים, עימם לא נוצרת התקשרות, ובשים לב לסימן השאלה המרחף מעל
5 ראשה בנוגע להמשך השמתה במשפחת האומנה. חוויה זו מביאה את הקטינה למצוקה
6 מאוד גדולה ולתחושה של איום על עצם הקיום שלה. חוויה זו מעוררת בה חרדה עזה אשר
7 משפיעה על התנהלותה ולעיתים היא מגיבה בתוקפנות קשה מתוך חרדה זו. הקטינה היא
8 ילדה חיונית ומתוקה ונחוות ככזו במסגרות שונות. אך מול זאת, האיום על המערך
9 המשפחתי הקיים מוביל אותה להיות חשדנית ביחס לקשר עם האחר, והדבר משפיע על
10 פניותה ללמידה ולהתפתחות המצופה בגילה. המאבחנת הדגישה כי על מנת שהיא תמצה
11 את הפוטנציאל הקוגניטיבי שלה, יש צורך בהתגייסות אדירה מצד הסביבה ובליוי תומך
12 של הדמויות ההוריות בחייה. צוין, כי אותן דמויות הוריות הן הוריה האומנים אשר אותם
13 זיהתה הקטינה לאורך האבחון כהוריה הפסיכולוגים וכעוגנים בחייה המייצרים חוויה של
14 שליטה.

15 בסיכום האבחון הדגישה המאבחנת את חשיבות מציאת פתרון של קבע בחייה של הקטינה,
16 כתנאי הכרחי לשיקום עולמה הפנימי. צוין כי על פי דיווחי המטפלת הדיאדתית, אמה
17 הביולוגית של הקטינה עדיין אינה בשלה בכדי לפגוש ולהכיר בצרכיה הרגשיים של בתה,
18 המפגשים עמה מטלטלים ועמוסים רגשית עבור הקטינה אשר אינה מזהה את הוריה
19 הביולוגים כדמויות התקשרות בחייה. נכתב כי במידה והקטינה תעבור לאם הביולוגית
20 ותאבד את הורי האומנה כהוריה המגדלים, יהווה הדבר עבורה שחזור של ההשמטות
21 הראשונית ומימוש חרדתה העמוקה ביותר. סיכוייה להתגבר על מעבר כזה הם קלושים,
22 צפוי כי הדבר יגרום לשבר קשה בחייה ולייצור פסיכופתולוגיה אישיותית חמורה. (הדגשה
23 שלי- ש.פ.ה) על כן, הומלץ על המשך מגורים של הקטינה אצל משפחת האומנה הנוכחית,
24 המשך טיפול רגשי אינטנסיבי דיאדי עם הדמות המטפלת העיקרית, כמו כן הומלץ לתת
25 הדרכה לצוות החינוכי המלווה את הקטינה.

26

3. סיכום התערבות דיאדתית שנערכה למשיבה ובתה

28 הטיפול הדיאדי החל בחודש יוני 2016 וארך כשנה. מסיכום הטיפול אשר הועבר בחודש
29 פברואר 2017 עלה כי ניתן לחלק את התהליך הדיאדי לשתי תקי עיקריות: התקופה
30 הראשונה- מתחילת הטיפול ועד 25.10.16, אז נערכה ועדה לתכנון תכניות טיפול בעניין
31 הקטינה. התקופה השנייה- מאז קיום הועדה ואילך.

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בפתח תקווה

- 1 בתק' הראשונה המשיבה הביעה מוטיבציה גבוהה לשתף פעולה, להכיר את בתה ולהתקרב
2 אליה. המשיבה הייתה עסוקה בבניית האמון עם המטפלת- עו"ס נוימי גולן. היא התקדמה
3 והגיעה להורות פונקציונאלית עם הקטינה, בה יש יותר חיות, יותר משחק מכוון והיענות
4 לצרכיה הפיזיים של הקטינה. בחלק הזה הקטינה נחווה כילדה מרצה בחדר הטיפולים
5 ומחוצה לו, והיא הביאה מעט לידי ביטוי את רצונותיה האישיים. ההמלצה הייתה המשך
6 טיפול על מנת שהמשיבה תלמד להבין את צרכיה הרגשיים של הקטינה ואת הדרכים
7 להיענות להם.
- 8 בתקופה השנייה, נראה שינוי משמעותי בהתכוונות ובמוטיבציה של המשיבה להגיע לתהליך
9 הדיאדי ולעבוד בתוכו. שינוי זה בא לידי ביטוי בקושי למצוא מועד מתאים למפגש, ולפיכך
10 הפחתה בכמות המפגשים וכן בתוקפנות ובנוקשות בזמן ההדרכה. נראה כי התנהלות זו היא
11 ביטוי לאכזבתה של המשיבה מהחלטת הועדה (היא ציפתה כי ימליצו שבתה תגיע אליה
12 בהקדם לביקור ולאחר מכן תעבור לחזקתה- וציפיות אלו לא התממשו). בשלב מסוים של
13 הטיפול הדיאדי הוחלט לצאת מחדר הטיפולים ולבחון את הקשר בין הקטינה למשיבה גם
14 בתנאי חוץ. היציאות מחוץ לחדר הטיפול התקבלו אצל הקטינה ואצל המשיבה ברגשות
15 מעורבים. ביציאה הראשונה, הייתה הקטינה מאוד מרוצה מהשינוי, אך עם הזמן, במפגשים
16 העוקבים, החלה להביע קושי ובלבול רב. לאור תגובותיה של הקטינה והחרדה שביטאה
17 סביב היציאות הוחלט להשיב את המפגשים לחדר הטיפולים. גם אז, ניכר היה כי הקטינה
18 זקוקה לקביעות וסדר ולצד זאת, ניתן היה להבחין כי המשיבה מתקשה להבין את צרכיה
19 של הקטינה ולהיענות להם. כך לדוגמה: כאשר ביקשה המשיבה לחגוג לקטינה יום הולדת
20 יחד עם בן זוגה, התקשתה לתת מקום לחרדתה של הקטינה ולהיענות לה באופן מותאם.
21 הקטינה ביקשה לצאת לשירותים לפני כיבוי הנרות על העוגה, והמשיבה ניסתה לשכנעה
22 שקודם תכבה את הנרות. רק לאחר תחנונים של הקטינה והתערבות של המטפלת, יצאו
23 שתייהן לשירותים. בהמשך הציעה המטפלת שיחגגו ללא נוכחותו של בן הזוג, שכן כך רצתה
24 הקטינה, אך המשיבה סירבה וביקשה כי ייקראו לאם האומנת, למרות שנשארו 20 דקות
25 למפגש.
- 26 בדיווח מחודשים אפריל 2017 ויולי 2017 עלה כי בחודשים שחלפו מאז לא היה שינוי רב
27 בהתנהלותה של המשיבה, הן ברמת ההגעה שלה למפגשים והן בקושי להיתרם מההדרכה.
28 המשיבה אמנם המשיכה להרעיף אהבה רבה על הקטינה אך ניכר כי היא מתקשה לראות
29 את הקטינה כילדה נפרדת וייחודית אשר יצרה יחסי התקשרות עם המשפחה האומנת
30 שמהווה עבורה משפחה פסיכולוגית לכל דבר. היא מסבירה התנהגויות רבות של הקטינה
31 על ידי השלכות של ילדותה שלה, והכללות בתכונות אופי הקשורות למזלות. דווח כי
32 הקטינה מביעה התנגדות חריפה ומצוקה גדולה לאור נוכחותו של בן זוגה של האם בחדר
33 הטיפולים. וכיום, היא מביעה יותר ויותר את הקושי והבלבול בו היא שרויה. בנוסף, דווח

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בפתח תקווה

1 כי הקטינה החלה לדבר על היעלמותו של אביה הביולוגי מחייה. המטפלת סברה כי נעשה
2 לקטינה עוול בכך שלא התאפשר לה להיפרד ממנו. המטפלת דיווחה גם כי המשיבה נוהגת
3 לצאת עם הקטינה לשירותים, וכשהן נמצאות לבד מספרת לה דברים הקשורים בה
4 ובמשפחתה. היא התקשתה לשתף את המטפלת ולעבד דברים אלו בחדר הטיפולים למרות
5 שהמטפלת הורתה לה לעשות כן. בסיכום הדו"ח ציינה המטפלת כי המשיבה החלה בתהליך
6 של התקרבות והתכוונות לקטינה אך הגיעה לגבול מסוים, ממנו אינה מצליחה להתקדם.
7 היא אמנם אינה מסכנת את הקטינה, אך ההורות שלה נותרה פונקציונאלית ויש לה קושי
8 להבין ולהיענות לצרכיה הרגשיים ולראות אותה כישות נפרדת, כמו כן היא מתקשה לקבל
9 ולהפנים הדרכה ביחס לצרכיה של הקטינה. לאור המורכבות הרבה המאפיינת את הדרכתה
10 של המשיבה, המליצה המטפלת לסיים את הטיפול הדיאדי ולערוך למשיבה אבחון מסוגלות
11 הורית, בטרם קבלת החלטה באשר להחזרה של הקטינה לחיקה.

4. דיון ומסקנות

- 13 • הקטינה משולבת במשפחת אומנה מגיל ינקות. ועל כן נכון לבחון את עניינה על פי
14 העקרונות המפורטים בחוק אומנה לילדים תשע"ו- 2016, (להלן: "חוק האומנה") אשר
15 נכנס לתוקפו בחודש דצמבר 2016.
16 מטרת חוק האומנה היא לעגן את זכויותיהם של הקטינים המצויים באומנה ולהבטיח כי
17 המדינה תשמור על טובתם. עקרונות אלו מבוססים על האמנה בדבר זכויות הילד,
18 1989 (להלן: "האמנה"), אשר נכנסה לתוקף לגבי מדינת ישראל ביום 2.11.1991. על פי ס' 3
19 לאמנה, בכל הפעולות הנוגעות לילדים, תהא "טובת הילד" שיקול ראשון במעלה.
20 לחשיבות עקרון "טובת הילד" ניתן ביטוי בס' 4 (א) לחוק האומנה, שם נכתב כי: "בכל
21 פעולה המתבצעת לגבי ילד לפי חוק זה או החלטה המתקבלת בעניינו תהיה טובת הילד
22 שיקול מכריע...".
23 עקרון זה של "טובת הילד" מכריע גם בכל הקשור למקום גידולו של קטין. בהתאם לכך
24 נקבע בס' 3 (א) לחוק האומנה כי: "זכותו הטבעית של ילד לגדול בבית הוריו, ואם הוצא
25 ממנו - לחזור אליו, אלא במקרים שבהם טובת הילד מחייבת את גידולו מחוץ לבית
26 הוריו, בכפוף לכל דין."
27 עקרונות אלו מצאו ביטוי בפסיקת בית המשפט העליון, וכך לדוגמא נכתב בדנ"א 6041/02
28 פלונית נ' פלוני ופקידת הסעד לפי חוק הנוער (טיפול והשגחה), פ"ד נח(6) 246:
29 "זכותם של ההורים להחזיק בילדיהם ולגדלם, על כל הכרוך בכך, היא בגדר
30 זכות אדם טבעית וראשונית (ע"א 2266/93 פלוני, קטין נ' פלוני [4], בעמ'
31 235). זכותם של ההורים לקיים חובתם כלפי ילדיהם יוצרת את האוטונומיה
32 ואת הפרטיות של התא המשפחתי ושוללת, ככלל, התערבות של גורמים

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בפתח תקווה

1 חיצוניים ביחידה המשפחתית (ע"א 577/83 היועץ המשפטי לממשלה נ'
 2 פלונית [5], בעמ' 468). עם זאת האוטונומיה של ההורים בגידול ילדיהם
 3 אינה מוחלטת. היא כפופה תמיד לצורכי הילד, לטובתו ולזכויותיו. כאשר
 4 ההורה אינו מקיים כראוי את חובותיו או משתמש לרעה בסמכויותיו
 5 ההוריות באופן המסכן את הילד או פוגע בו, תתערב המדינה ותגן על הקטין.
 6 מכאן סמכותם של בתי-המשפט ושל רשויות הסעד להתערב – בנסיבות
 7 מוגדרות – בתא המשפחתי כאשר הדבר מתחייב לשם רווחתו של הילד."

8 בעניינינו, אין ספק כי קיימת זכות טבעית ובסיסית למשיבה, לגדל את בתה הקטינה כשם
 9 שכל הורה זכאי לגדל את ילדו על פי ערכיו וראות עיניו. אך זכות חשובה זו כפופה לטובתה
 10 של הקטינה.

11 • כדי לעמוד מקרוב על המתחולל בנפשה של הקטינה וכתוצאה מכך, להבין מהי טובתה, נערך
 12 לה אבחון פסיכו דיאגנוסטי מקיף במכון שקד. מהאבחון עולה כי על אף שהקטינה נצפית
 13 כילדה שמחה, חברותית ובעלת פוטנציאל אינטלקטואלי תקין, הרי שהיא סובלת מחרדות
 14 נטישה משמעותיות, וסגנון ההתקשרות שלה הוא מסוג התקשרות חרדה. החוויה הפנימית
 15 של הקטינה היא של מתח וחוסר אונים ובנסיבות אלו היא זקוקה מאד לעוגן חיצוני בדמות
 16 אדם בוגר אשר יכיל את חרדותיה ויהיה מכוון לצרכיה הרגשיים. בשלב זה בחייה, הקטינה
 17 מזהה את הורי האומנה כהוריה הפסיכולוגיים והם משמשים עוגנים יציבים במציאות
 18 הרגשית המורכבת שלה. מסקנה נוספת שעולה מהאבחון היא כי מעבר ממשפחת האומנה
 19 לאם הביולוגית צפוי להיות הרסני עבור הקטינה וליצר פסיכופתולוגיה אישיותית חמורה.
 20 ספק אם תוכל להתאושש ממעבר כזה.

21 • מסקנות האבחון מתיישבות היטב עם תיאוריית ההתקשרות אשר פיתח הפסיכיאטר ג'ון
 22 בולבי (1907-1990). תיאוריה זו מדגישה את חשיבותה של דמות מטפלת (דמות התקשרות)
 23 זמינה עבור הילד בשנות חייו הראשונות, לשם התפתחות תקינה. התיאוריה נחשבת לאחת
 24 התיאוריות המובילות עד היום בכל הנוגע להבנה את ההתפתחות הנפשית של התינוק
 25 והילד. על פי הרצאתה של ד"ר איילת עציון קרסו (התקשרות בצל סיכון ומצבי טראומה,
 26 השתלמות שופטי נוער 22.5.17) ניתוק ילד מדמות ההתקשרות תביא בהכרח, לקושי רב,
 27 דיכאון ויש בה פוטנציאל לנזק נפשי חמור. כדי להשתקם מנזק כזה, יש לעבד עם הילד את
 28 האבל על אובדן דמויות ההתקשרות ולהכיל את מצבו הנפשי המורכב בבית החדש. אזכיר
 29 גם את המונח "דיכאון אנקליטי" שטבע הפסיכואנליטיקאי רנה שפיץ (1887-1974)
 30 בהתייחסו להפרעת דיכאון המופיעה בינקות המוקדמת בתגובה לאובדן האם או הדמות
 31 המטפלת המרכזית לאחר חצי שנה ומעלה של קשר נורמטיבי עמה. שפיץ תיאר כי ניתן
 32 למנוע התפתחות דיכאון אנקליטי במידה והאם חוזרת לקשר עם הילד או שדמות אחרת
 33 מחליפה אותה באופן הולם. (וראה בעניין זה גם הפרעת דיכאון בינקות ובילדות המוקדמת,
 34 בספר "פסיכיאטריה של הילד והמתבגר", א. אפטר, י. הטב, א. ויצמן, ש. טיאנו (1998),
 35 הוצאת דיונון-אוניברסיטת תל אביב)

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בפתח תקווה

- 1 **בשים לב לכל הנתונים שפירטתי לעיל, יש לבחון האם המשיבה תהיה מסוגלת להחליף**
- 2 **באופן הולם את הורי האומנה, אשר מהווים עבור הקטינה דמויות התקשרות?**
- 3 לצערי התשובה לכך היא שלילית. אמנם, המשיבה לא עברה אבחון מסוגלות הורית כפי
- 4 שהוחלט בעבר, ואף בימים אלו היא עומדת בסירובה לעשות כן. אך לטעמי, הצטבר חומר
- 5 רב אשר די בו כדי ללמד על יכולותיה ההוריות:
- 6 תחילה התקבלו דיווחים בעניין זה ממרכז הקשר, שם נפגשה המשיבה עם הקטינה מאז
- 7 שנת 2013. בשלב מסוים אף נערכה תצפית של הפסיכולוגית ד"ר רות רוזן צבי על שני
- 8 מפגשים (בחודש מאי 2015). כבר מתצפית זו בשילוב הדיווחים ממרכז הקשר עלה כי, קיים
- 9 קשר חם בין המשיבה לקטינה אך אין זה בהכרח קשר הורי. המשיבה הרבתה לאחר
- 10 לפגישות, דווח כי היא חושפת את הקטינה למסרים שאינם תואמים לגילה, וניכר כי אינה
- 11 מכווננת מספיק לצרכיה: הומלץ לערוך למשיבה הערכה אישיותית מקיפה בטרם החלטה
- 12 אם להעביר את הקטינה למשמורתה. נכתב אף, כי אם תסרב במשיבה לאבחון כזה, לא
- 13 יהיה מנוס מפתחת הליך אימוץ סגור של הקטינה.
- 14 נתונים משמעותיים התקבלו מהמטפלת הדיאדית אשר ערכה את התהליך הטיפולי דיאדי,
- 15 בין המשיבה לקטינה. אזכיר כי מדובר בתהליך שהתקיים לאורך השנה האחרונה ובסופו
- 16 הוברר כי אף שהמשיבה עשתה כבדת דרך טיפולית מסוימת הרי שלא הצליחה להפיק
- 17 תועלת מרובה מהמפגשים וההדרכות והתקשתה לשנות את כל הקשור במכוונות לצרכיה
- 18 הרגשיים של הקטינה. כבעבר, חזרה התמונה שהמשיבה מצליחה לדאוג לצרכיה הפיזיים
- 19 של הקטינה אך מתקשה לראות את צרכיה הרגשיים. היא משווה אותם לצרכיה שלה בתור
- 20 ילדה ואינה רואה את הקטינה כיישות נפרדת ממנה.
- 21 למרות רצונה העז של המשיבה לקבל את בתה למשמורתה וההבנה כי הטיפול הדיאדי
- 22 הוא חשוב ביותר, הרי שבחלוף מס' חודשים מתחילת הטיפול הדיאדי, שבה המשיבה
- 23 לדפוס בו היא מתקשה בהגעה למפגשים סדירים, ואינה מצליחה להיתרם מההדרכה
- 24 שקיבלה בעניין הקטינה. היא לא הצליחה להתקדם ולהגיע לשלב החשוב ביותר- היכולת
- 25 להיענות לצרכיה הרגשיים של הקטינה (במובן העמוק שלהם). יכולת זו היא משמעותית
- 26 ביותר בכל הורות, ובוודאי כאשר מדובר בקטינה זו, אשר נכתב לגביה כי היא זקוקה
- 27 לדמות הורית מדויקת ומכווננת מעבר לכל "הורה מן היישוב". כמו כן, לא ניתן להתעלם
- 28 מכך שהניסיון להרחיב את המפגשים ולצאת אל מחוץ לחדר הטיפולים לא היה מוצלח עבור
- 29 הקטינה. ככל שקיבלו המפגשים אופי פתוח יותר, כך נכנסה הקטינה לבלבול ולחוסר אונים
- 30 אותו הביעה יותר ויותר לאורך התקופה.
- 31 נתון נוסף אליו יש להתייחס הוא ההתייחסות הרגשית של המשיבה אל משפחת האומנה של
- 32 הקטינה: במפגשים הדיאדיים ניתן היה לראות כי המשיבה מתקשה לשייך את ההתנהגויות

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בפתח תקווה

- 1 הרגרסיביות של הקטינה כגעגוע לאם האומנת ומייחסת כל התנהגות כזו לגעגוע אליה
2 בלבד. נראה כי המשיבה מסרבת לקבל את העובדה כי הקטינה קשורה למשפחת האומנה.
3 קושי זה של המשיבה התבטא גם בדיון האחרון שהתקיים ביום 19.7.17, במסגרתו באה
4 המשיבה בטרוניות כלפי משפחת האומנה וכלפי הטיפול שלהם בקטינה. תלונותיה של
5 המשיבה נבדקו על ידי עו"ס האומנה ונמצא כי אין בהם ממש. (ראו דיווח עו"ס האומנה
6 מיום 17.5.17). בנסיבות אלה, כשהמשיבה מכחישה את חשיבות ההתקשרות של הקטינה
7 להורי האומנה, איני רואה כיצד תוכל לשמש דמות הורית בוגרת במידה והקטינה תעבור
8 למשמורת. איני סבורה כי המשיבה תצליח להכיל את הגעגוע הקשה של הקטינה למש'
9 האומנה והיא וודאי תתקשה לסייע לה בעיבוד האבל על המשפחה הפסיכולוגית שלה. לאור
10 כל האמור לעיל ניתן לקבוע כי לצד רצון רב ואהבה גדולה לקטינה, יכולותיה של המשיבה
11 לא בשלו כדי להתמודד באופן מיטיב עם הסיטואציה המורכבת של העברת הקטינה אליה.
12 אני ערה לרצון הרב של המשיבה לגדל את בתה, וצר לי על כאבה האישי, אך כפי שפירטתי
13 לעיל, טובתה של הקטינה עומדת מעל הכול והיא בבחינת "שיקול על". החלטה היום, קשה
14 ומאכזבת ככל שתהיה עבור המשיבה, היא מתוך שאיפה להטיב עם הקטינה, לדאוג
15 להתפתחותה נפשית התקינה ולנסות להביא מרפא לטראומה הקיימת בתחילת חייה.
- 16 נתון משמעותי נוסף אשר חיזק את החלטתי טמון במענים הטובים אותם מקבלת היום •
17 הקטינה במשפחת האומנה. מהדו"ח הפסיכו-דיאגנוסטי עולה כי הקטינה השתלבה היטב
18 במשפחה. ניכר חיבור משמעותי אליה והיא רואה את הורי האומנה כהוריה. מהאבחון עולה
19 כי הורי האומנה מטפלים בקטינה במסירות רבה, עוד מהיותה פעוטה, אז ליוו אותה
20 במעקבים רבים ותכופים במכון להתפתחות הילד ובטיפולים רבים אליהם הופנתה (בשל
21 העובדה כי היא נולדה עם תסמונת גמילה וסבלה מעיכוב התפתחותי ובעיות שונות). אף
22 היום, מתבטאת מסירות זו במכוונות גבוהה לצרכיה הפיזיים והרגשיים של הקטינה. נכתב
23 כי הורי האומנה נותנים לקטינה את ברכת הדרך לחיזוק הקשר שלה עם האם, וזאת, על אף
24 הכאב הפרטי שלהם והחשש להיפרד ממנה (שכן החלו את הדרך כמשפחת אומנה עם אופק
25 לאימוצה של הקטינה). גם בנתון זה, יש, לטעמי, כדי להעיד על אהבתם לקטינה ועל הבגרות
26 שעמה הם מתמודדים עם מורכבות חייה. כפי שכבר ציינתי לעיל, הורי האומנה הם ההורים
27 הפסיכולוגים של הקטינה והיא רואה בהם כדמויות ההתקשרות העיקריות שלה. כאשר
28 הקשר עם משפחת האומנה הוא כה טוב, בונה ומשמעותי, יש בפני חיזוק נוסף מדוע
29 להאריך את הצווים כבקשת עו"ס לחוק נוער.
 - 30 אמנם, חוק האומנה וכן הפסיקה הרלוונטית מעגנים את זכותה של המשיבה לגדל את בתה •
31 כעדיפות ראשונה, אך כפי שניתן לראות מנוסח ס' 3 (א) לחוק האומנה הנ"ל, זכות זו של
32 ההורה אינה זכות מוחלטת. היא כפופה למצבו של הקטין ולהחלטת בית המשפט. בענייננו,

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בפתח תקווה

1 שוכנעתי שוב, כי לעת עתה, הסיכון הכרוך בהשבתה של הקטינה אל המשיבה הוא רב
2 וטובתה היא להמשיך ולגדול במשפחת האומנה בה היא שוהה מאז היותה פעוטה רכה.

• סוף דבר :

3
4
5 לאחר ששקלתי בכובד ראש את מכלול השיקולים מזה ומזה, אני מחליטה לקבל את המלצת
6 עו"ס לחוק נוער בדבר הארכת הצווים לטווח ארוך.

7 איני רואה לנכון לכפות על המשיבה לערוך אבחון מסוגלות הורית. כפי שצינתי לעיל, די
8 בחומר הרב אשר הובא בפניי במהלך השנים כדי ללמד על יכולותיה ההוריות המוגבלות של
9 המשיבה. שוכנעתי כי יכולות אלו לא יספקו את צרכי הקטינה ויש חשש ממשי כי ייגרם לה
10 נזק נפשי משמעותי אם תנותק ממשפחת האומנה. בנסיבות אלו, אני סבורה כי הגיעה העת
11 להפסיק את הבדיקות הרבות ויש להציב סימן קריאה בעניין דרכי הטיפול בקטינה.

12 כפועל יוצא מהחלטתי זו, אני מחליטה לתת את המנדט בענייני הסדרי הראיה בין המשיבה
13 לקטינה, לעו"ס לחוק נוער. שוכנעתי ממסקנות האבחון הפסיכו דיאגנוסטי כי, הרחבת
14 המפגשים בין הקטינה למשיבה (על דרך של טיפול דיאדי), הובילה לסערה וחוסר יציבות
15 בנפשה של הקטינה. על כן, נכון היום לשוב למתכונת הקודמת של המפגשים בפיקוח במרכז
16 הקשר, בצרוף הנחייה כי מיד שמצבה הרגשי של הקטינה ישתפר, יעשו מירב המאמצים
17 לקיים הסדרי ראיה באופן שבועי.

18 אני ערה ואמפטית לרצונה של המשיבה להרחיב את המפגשים עם הקטינה, אך לצערי, אין
19 רצון זה עולה עם טובתה של הקטינה אשר זקוקה נואשות ליציבות אותה היא מקבלת
20 במשפחת האומנה. לא זו אף זו, עקרון זה, של הכפפת הקשר בין קטין המצוי באומנה לבין
21 ההורה הביולוגי שלו מצא מקום בסעיף 33(א) לחוק האומנה לפיו: "**אחריותו, חובתו וזכותו**
22 **של הורה שילדו הושם באומנה, לקיים קשר אישי עמו, בכפוף לתכנית הטיפול שנקבעה**
23 **ליד ולהחלטת בית המשפט.**". כלומר: גם בעניין זה, טובת הקטין היא מעל הכל. הזכות
24 לקיום קשר בין המשיבה לקטינה כפופה לשיקול העל של טובת הקטינה, המתבטאת
25 בתכנית הטיפול שהותאמה לה.

26
27 **לאור כל אשר פרטתי לעיל, ומכוח הסמכות הקבועה בס' 14 לחוק הנוער (טיפול והשגחה)**
28 **התש"ך-1960, אני מאריכה את הצווים בעניינה של הקטינה, למשך שנתיים נוספות**
29 **מהיום.**

30
31 1. הקטינה תמשיך לשהות במשפחת האומנה, אשר תיוותר חסויה, ותקבל שם את כל
32 המעטפת הטיפולית, הרפואית והחינוכית, לה היא זקוקה.

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בפתח תקווה

1 2. הקטינה תשולב בטיפול רגשי וכן תמשיך טיפול אצל קלינאית תקשורת, כמו כן, יש
2 לדאוג להדרכה לצוות החינוכי המלווה את הקטינה, כפי שהומלץ באבחון.

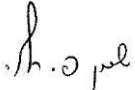
3
4
5 3. הסדרי הראייה בין הקטינה להוריה יהיו בתאום עם עו"ס לחוק נוער או מי מטעמה.
6 מאחר ומהאבחון עולה כי הקטינה אינה מבינה לאן נעלם אביה הביולוגי, יש לאפשר
7 לה להיפגש עמו, במידה ומצבו הרפואי מאפשר זאת. במידה והדבר לא מתאפשר, יש
8 להתייחס לעניין זה בטיפול הרגשי שיותאם לקטינה.

9
10 4. דיווח על מצב הקטינה והסדרי הראייה עם הוריה, יועבר לעיוני בעוד ארבעה חודשים
11 מהיום ודיווח נוסף יועבר בעוד כשנה.

12
13 זכות ערעור כחוק.

14
15 מזכירות- נא שלחו החלטתי לצדדים.

16
17
18 ניתנה היום, י"ד אלול תשע"ז, 05 ספטמבר 2017, בהעדר הצדדים.

19
20
21
22

שרון פ. הלוי, שופטת

החלטה להתיר פרסום- ניתנה ביום 26.9.17